

ת"פ 27284/04/20 - מדינת ישראל נגד משה אביטבול

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 27284-04-20 מדינת ישראל נ' אביטבול
תיק חיצוני: 2771/19

לפני	כבוד השופט איתן כהן
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	משה אביטבול

פסק דין

כללי

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו ובמסגרת הסדר טיעון **בהשגחת ילד ברשלנות ללא השגחה**, עבירה לפי סעיף 361(מציג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

2. בהסדר הטיעון שנכרת בין הצדדים הוסכם שהנאשם יודה ויורשע בכתב אישום מתוקן. אשר לעונש הוסכם שיתבקש תסקיר מטעם שירות המבחן שיתייחס גם לשאלת ההרשעה ואחריו יטענו הצדדים כדלקמן: המאשימה תתנגד לביטול ההרשעה ותטען להטלת 150 שעות של"צ, מאסר על תנאי ופיצוי; ההגנה תבקש את ביטול ההרשעה ותטען להטלת 150 שעות של"צ ופיצוי.

כתב האישום המתוקן

3. על פי על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שימש הנאשם כנהג בחברת ההסעות "א. נחום סנהדריה היסעים בע"מ". ביום 03.01.2019 בשעה 13:20 או בסמוך לכך, הסיע הנאשם במסגרת עבודתו את ש.י.א.י (יליד 2015) (להלן: "**הפעוט**") מתלמוד התורה בשכונת הר נוף לביתו שברחוב גבעת שאול 27 בירושלים. הנאשם הוריד את הפעוט מהרכב בשעה 14:05 ברחוב גבעת שאול 28 בירושלים במרחק של כ-120 מ' מביתו. בין ביתו של הפעוט למקום שבו הורד, מפריד כביש. סמוך לשעה 14:10 נמצא הפעוט ע"י אמו ברחוב פנחס קהתי.

הנאשם הורשע על שבמעשיו השאיר ברשלנות ילד שטרם מלאו לו שש שנים בלא השגחה ראויה, ובכך סיכן את חיי הילד או פגע או עלול היה לפגוע פגיעה ממשית בשלומו או בבריאותו.

תסקיר שירות המבחן

4. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 23.11.2021. כדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד.

התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי, והתעסוקתי של הנאשם. הנאשם בן 30, רווק המתגורר עם אמו ועובד לפרנסתו מזה 3 שנים כנהג הסעות בחברה פרטית. אביו של הנאשם נפטר לפני שנה וחצי מנגיף הקורונה בהיותו בן 64 בלבד. כיוון שהקשר בין הנאשם לאביו היה קרוב וכיוון שאביו היה הדמות הדומיננטית היציבה והתומכת בחייו, עבר הנאשם טלטלה נפשית משמעותית וטרם עיבד והשלים רגשית עם אובדנו. אמו של הנאשם סובלת מקושי נפשי אשר החריף עקב מותו של האב, מה שהכביד את העומס המוטל על הנאשם.

התסקיר מתאר את גלגולי חייו של הנאשם אשר התחנך במסגרות חרדיות, נמצא פטור מגיוס לצבא בשל בעיה בריאותית, ועבד במטבח של ישיבה במשך 5 שנים עד שהחל לעבוד כנהג הסעות.

לנאשם אין הרשעות קודמות.

שירות המבחן התרשם שבהתייחסו לעבירה, הכיר הנאשם בחטאו, הבין את טעותו, הבין את חומרת המעשה והשלכותיו, ביטא חרטה וצער על עגמת הנפש שנגרמה לפעוט, קיבל אחריות על המעשה, והפיק את הלקחים הנדרשים.

הנאשם הסביר שכנהג הסעות הוא מקבל מפה לצד רשימה של ילדים כאשר באותו מקרה לא הופיע הפעוט ברשימה. הילדים הגדולים יותר שנכחו בהסעה, הסבירו לנאשם היכן להוריד את הפעוט והוא שמע להם. באותה נסיעה לא נכח מלווה כנדרש. הנאשם מסר לשירות המבחן שבמחשבה לאחר מעשה היה עליו ליצור קשר עם האחראי מטעם החברה או עם אמו של הפעוט ולוודא שהוא נאסף באופן בטוח.

כגורמי סיכוי לשיקום, צוינו: תפקוד יציב במשך שנים על אף קשיי הסתגלות במסגרות הלימודיות השונות; מערכת ערכים נורמטיבית והתנהלות תקינה; ביטוי הבנה לחומרת המעשים; הבעת חרטה; קבלת אחריות; והיכולת לבחון חלופות מתאימות להתנהלותו בעת ביצוע העבירה.

כגורמי סיכון לעבריינות חוזרת, צוינו: אישיות בלתי בשלה; קשיים בהתמודדות עם תפקידים הדורשים אחריות; קושי להכיר בצרכיו, רצונותיו וכישוריו ולתת להם מקום; ונזקקות לתמיכה והבנה כדי להיטמע במסגרות באופן יציב.

שירות המבחן המליץ לבטל את הרשעתו של הנאשם ולאפשר לו להמשיך בעבודתו שהיא כיום המוקד המרכזי בחייו. זאת בהתחשב בהיעדר עבר פלילי, בהבעת החרטה וקבלת האחריות, בשאיפתו של הנאשם לנהל אורח חיים יציב ומתפקד, ומתוך התחשבות בדברי הנאשם שאם יורשע יתקשה למצוא עבודה בתחום ההסעות אשר דורש העדר הרשעות קודמות.

בהתייחסו לעונש, המליץ שירות המבחן לאמץ את הסדר הטעון ולגזור על הנאשם **צו שירות לתועלת הציבור** **בהיקף של 150 שעות ופיצוי לנפגע העבירה.**

תמצית טיעוני הצדדים

5. בא-כוח המאשימה מר ויאם עבד התנגד לביטול ההרשעה וטען שיש לגזור על הנאשם בהתאם להסדר הטיעון צו של"צ בן 150 שעות, מאסר על תנאי ופיצוי. בטיעוניו סקר את המבחנים שנקבעו בפסיקה לביטול הרשעה וטען שהנאשם אינו עומד בהם ועל כן אין מקום לבטל את הרשעתו. אשר לנסיבות העבירה הדגיש את פוטנציאל הסיכון הרב שהיה טמון בה. בהתייחסו לתסקיר הצביע על התרשמותו של שירות המבחן שאישיותו של הנאשם אינה בשלה והוא בעל קשיים בהתמודדות עם תפקידים הדורשים אחריות, נתונים אשר מהווים גורמי סיכון להישנות העבירות. את טיעוניו תמך בפסיקה.

6. בא-כוח הנאשם, עו"ד רותם ניר ביקש לאמץ את המלצת שירות המבחן, לבטל את הרשעת הנאשם ולהטיל עליו צו של"צ בן 150 שעות ופיצוי. בהתייחסו לעבירה עמד על כך שהנאשם נשלח להסעה בפעם הראשונה במסלול הרלוונטי, ללא מלווה, כשהוא אינו מנוסה, אינו מכיר את מסלול הנסיעה, וכשהילד המדובר אינו מופיע ברשימה שקיבל לידיו. ב"כ הנאשם הפנה לנוהל "הסעת תלמידים ועובדי הוראה למוסדות חינוך רשמיים" מתוך חוזר מנכ"ל משרד החינוך המחייב את המוסד החינוכי בהצמדת מלווה להסעות מעין אלה והגיש את הנוהל לעיונו של בית המשפט. אשר ליחסו של הנאשם לעבירה הדגיש שהנאשם הכיר במחדלו שהיה נקודתי וחד פעמי, נטל אחריות מלאה ופעל לתיקון המעוות כדי להבטיח את שלומם של הילדים וכיום הוא מקפיד להסיע ילדים בחברת מלווה. בהתייחסו לנסיבותיו האישיות של הנאשם הזכיר שהוא צעיר שמצוי בשלב דרמטי בחייו לאחר שאיבד את אביו מנגיף הקורונה על כל הכרוך בכך מבחינתו ומבחינת אמו שעמה הוא מתגורר. את טיעוניו תמך בפסיקה ובהפניה למקרים אחרים שבהם נעברה עבירה דומה והסתיימו בסגירת התיק בהסדר מותנה.

דברי הנאשם

7. הנאשם ויתר על זכותו למילה אחרונה והסתפק בדברי בא-כוחו.

דיון והכרעה

ביטול הרשעה

8. הסמכות לבטל הרשעה קבועה בסעיף 192א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 שזו לשונו: **"הרשיע בית המשפט את הנאשם, ולפני מתן גזר הדין ראה שיש מקום לתת לגביו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה או לצוות כי הנאשם ייתן התחייבות להימנע מעבירה, כאמור בסעיף 72(ב) לחוק העונשין, בלא הרשעה, רשאי הוא לבטל את ההרשעה ולצוות כאמור."**

9. בהלכה הפסוקה נקבע שהימנעות מהרשעה היא חריג לכלל שלפיו אדם שהוכחה אשמתו בפלילים יורשע בדין והיא שמורה לנסיבות יוצאות דופן שבהן אין יחס סביר בין הנזק שצפוי מן ההרשעה בדין ובין חומרתה של העבירה (בר"ע 432/85 **רומנו נגד מדינת ישראל** (21.08.1985)).

10. עוד נקבע בפסיקה שהליך ביטול הרשעה אינו חלק ממתחם העונש ההולם ואינו מהווה סטייה מהמתחם לצרכי שיקום, אלא מדובר בשאלה עצמאית הנבחנת לאור תנאי הלכת כתב כפי שיוסבר להלן (רע"פ 547/21 **סיטניק נגד מדינת ישראל** (17.03.2021), רע"פ 3159/19 **אגוזי נגד ישראל** (04.07.2019)).

11. התנאים להימנעות מהרשעה מפורסמים וידועים ונקבעו בפסק דינו של בית המשפט העליון ע"פ 2083/96 **כתב נגד מדינת ישראל** (21.08.1997) (להלן: "**הלכת כתב**") שם נפסק שהימנעות מהרשעה אפשרית בהצטברותם של שני תנאים - הראשון, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, והשני, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

בפסק הדין פירט בית המשפט (כב' השופט ש' לוי) תשעה מבחני עזר שצוטטו מתוך דבריה של מנהלת שירות המבחן בבית המשפט. בדבריה התוותה המנהלת את שיקולי שירות המבחן מקום שבו מתבקשת המלצה בשאלת ביטול ההרשעה בדין, ואלו הם:

- א. האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם;
- ב. חומרת העבירה והנסיבות שבהן נעברה;
- ג. מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר שבין העבירה למעמד ולתפקיד;
- ד. מידת הפגיעה של העבירה באחרים;
- ה. הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות;
- ו. האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס התנהגות כרונית או שמדובר בהתנהגות מקרית;
- ז. יחסו של הנאשם לעבירה, האם הוא נוטל אחריות לביצועה ומביע חרטה עליה;
- ח. משמעות ההרשעה מבחינת הדימוי העצמי של הנאשם;
- ט. השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

12. אשר לתנאי בדבר הפגיעה החמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם, פגיעה שעלולה להיגרם מעצם הרשעתו בדין, נפסק שעל בית-המשפט להשתכנע, כי: **"הפגיעה בנאשם הכרוכה בהרשעה אינה שקולה כנגד מידת הפגיעה באינטרס הציבורי בשל ביטול ההרשעה"** (ע"פ 3554/16 יעקובוביץ נגד מדינת ישראל (11.06.2017)).

13. עוד נקבע בפסיקה כי על הטוען לאי הרשעה להצביע על נזק מוחשי וקונקרטי שעלול להיגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו ולעניין זה אין די באפשרויות תיאורטיות עתידיות (רע"פ 9118/2012 פריגין נגד מדינת ישראל (01.01.2013)).

14. עם זאת, פסיקת בתי המשפט הגמישה מעט את הדרישה דלעיל והכירה במעין מקבילית כוחות המתקיימת בין שני המבחנים שנמנו בהלכת כתב, כך שככל שמעשי העבירה חמורים יותר, אין להסתפק בפגיעה כללית ועתידית אלא נדרשת פגיעה קונקרטית ברורה ומוחשית. וככל שמעשי העבירה קלים יותר, כך ניתן להסתפק בפגיעה כללית יותר (עיין בת"פ 36771-11-15 **מדינת ישראל נגד פנש ואח'** (14.06.2016); ע"פ 24457-03-15 **גוטרמן נגד מדינת ישראל** (30.08.2015); רע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נגד שבתאי** (10.09.2013) (דעת כב' השופט ע' פוגלמן), עפ"ג 44406-12-11 **שואהנה נגד מדינת ישראל** (16.02.2012) (דעת כב' השופט ע' גרוסקופף)).

מן הכלל אל הפרט

15. יישום מבחנים אלה על המקרה שלפני מעלה שעל פי הקריטריונים שהותוו בפסיקה, ראוי יהיה לבטל את הרשעתו של הנאשם בדין מהטעמים שלהלן:

16. בהתייחס לתנאי הראשון שנמנה בהלכת כתב שעניינו הפגיעה החמורה בשיקומו של הנאשם, מצאתי שהוא מתקיים בנאשם.

אבהיר שאת המונח "פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם" יש להבין במובנו הרחב הכולל הן את השפעת ההרשעה על תעסוקתו של הנאשם, הן את השפעתה על דימויו העצמי כאדם השואף לנהל אורח חיים נורמטיבי, והן את השפעתה על משפחתו אשר נמצאת עדיין תחת טראומת האובדן של אב המשפחה והקשיים הנפשיים של האם אשר החמירו בעקבות האסון. מכלול הנתונים שלפני מוביל אפוא למסקנה שבמקרה זה ראוי יהיה להושיט יד תומכת לנאשם ולבני משפחתו ולסייע להם לקומם את עצמם מהמשבר הקשה שפקד אותם.

אשר לחשש לאובדן הרישיון לנהיגת רכב ציבורי, אוסיף שנכון שלא הובאה ראייה מטעם ההגנה לתמוך בטענה, ברם כידוע הרשעתו של נהג רכב ציבורי עלולה לגרור אחריה את התליית רישיונו לפי תקנה 15ב(1) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961. אמנם אין מדובר בהליך אוטומטי או ודאי והדבר נתון לשיקול דעת, אולם הרשעת הנאשם תחשוף אותו בוודאות לסיכון חמור שיאיים על פרנסתו.

17. אשר לתנאי השני
שעל פיו סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי
בשיקולי הענישה האחרים, סבורני שגם תנאי זה מתקיים בנאשם.

יש להדגיש שהעבירה שעבר הנאשם חמורה במובן זה שהעמידה בסיכון ממשי פעוט כבן שלוש וחצי שהורד
במרחק של כ-120 מטר מביתו כאשר כביש מפריד בינו ובין ביתו. בנסיבות אלה יכול היה הפעוט להיפגע בנקל.
למרבה המזל נמנע אסון והאירוע הסתיים בשלום. כישלוננו של הנאשם מתבטא בכך שבחר לשמוע לדברי ילדים
שנכחו בהסעה בלי שווידא את הדברים ובלי שהבטיח שהפעוט יאסף באופן בטוח. ביתר שאת ובייחוד אמורים
הדברים לנוכח גילו הצעיר של הפעוט אשר מבליט בעצמה רבה את הכשל בהתנהלותו של הנאשם.

נכון, הערך החברתי המוגן שבהבטחת שמירת שלומם וביטחונם של פעוטות במסגרת הסעות למוסדות החינוך
ומהם, מחייב ככלל לצקת תוכן ממשי לענישה על הפרתו, בדרך של הטבעת חותם של פלילות על המעשה
אשר בא לידי ביטוי בהרשעת הנאשם. באופן זה באים על סיפוקם שיקולי הגמול וההרתעה המתחייבים לשם
שירושה של התופעה. הימנעות מהרשעה בעבירה מסוג זה תתאפשר אפוא רק מקום שיימצאו נסיבות חריגות
ויוצאות דופן.

18. במקרה שלפניי מצאתי שמתקיימות אותן נסיבות חריגות יוצאות דופן. דומני שהאסון שפקד את משפחת
הנאשם עם מותו של אביו מקורונה לצד מצבה הנפשי של אמו, מחייבים התחשבות מיוחדת בענישתו.

נוסף על שיקולים אלה, יש להתחשב גם בכך שהנאשם הודה במיוחס לו בלי שמזער את חלקו ובלי שטשטש את
כישלוננו, היכה על חטאו, הבין את חומרת העבירה והשלכותיה, הביע אמפתיה לפעוט ולסבל שנגרם לו ולבני
משפחתו, קיבל אחריות מלאה על מעשיו, הפיק את הלקחים הנדרשים, ופעל למניעת כישלון דומה בעתיד
באופן שהוא מקפיד על נוכחות מלווה.

עוד ראוי להתחשב בכך שמדובר במקרה בודד, נקודתי וחריג בנוף חייו של הנאשם; הנאשם נעדר עבר פלילי;
במהלך הזמן שחלף מאז שנעברה העבירה לא נפתחו נגדו תיקים חדשים מסוג כלשהו; והתגובה האכיפתית
הממשית שבעצם העמדתו לדין הותירה בו אפקט מרתיע ומציב גבולות.

19. נוסף על אלה, ייחסתי משמעות רבה להמלצת שירות המבחן להימנע מהרשעת הנאשם הן בשל החשש
לפגיעה בפרנסתו והן בשל הפגיעה בדימויו העצמי כאדם נורמטיבי.

20. בחינת שני התנאים על רקע כלל השיקולים מעלה שהשילוב שבין הנזק האפשרי שצפוי לפרנסת הנאשם,
הנזק שצפוי למרקם המשפחתי, והנזק שצפוי לדימויו העצמי, עולה על התועלת שתצמח לאינטרס הציבורי
כתוצאה מהרשעתו.

21. לאור הנימוקים דלעיל, מצאתי שהרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם וכי חומרתה היחסית של העבירה מאפשרת לוותר על הרשעתו בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. על כן החלטתי לאמץ את המלצת שירות המבחן ולבטל את הרשעת הנאשם.

סוף דבר

22. בהתאם לכלל הנימוקים דלעיל, אני מורה על ביטול הרשעתו של הנאשם.
תחת הרשעתו תיוותר על מכונה הקביעה שהנאשם עבר את העבירה שבה נמצא אשם בהכרעת הדין.
לצד קביעה זו דן את הנאשם לעונשים כדלקמן:

א. **צו שירות לתועלת הציבור בן 150 שעות**, בהתאם לתכנית שיגיש שירות המבחן בתוך 30 יום מהיום.
שירות המבחן יהא רשאי לשנות את מקום ההשמה ללא צורך בפנייה לבית המשפט.
בהתאם לאמור בסעיף 71א(ה) לחוק העונשין, הנאשם מוזהר בזאת שעליו למלא אחר הוראות צו השל"צ שאם לא כן, יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד לחוק העונשין, קרי, בית המשפט יהיה רשאי לבטל את צו השל"צ, להרשיעו, ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

ב. **פיצוי לאפוטרופסים של הפעוט בסך 3,000 ש"ח.**

הפיצוי ישולם ב-6 תשלומים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם ביום 02.01.2022 ויתר התשלומים ישולמו בכל 1 בחודש בחמשת החודשים העוקבים. לא ישולם תשלום במועדו תעמוד יתרת הפיצוי לפירעון מידי ותישא הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום המיועד ועד ליום התשלום המלא בפועל.

23. המאשימה תעביר למזכירות בית המשפט את פרטי האפוטרופסים של הפעוט בהקדם האפשרי.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק פסק הדין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ז טבת תשפ"ב, 21 דצמבר 2021, במעמד הצדדים.

